מורשת חיל הקשר והתקשוב

1

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב מאי 2015

דבר קשר"ת למשפחות השכולות
יום הזיכרון תשע"ה

משפחות שכולות יקרות בכל שנה,
נמצאים אנו בתפר הרגיש
שבין זיכרון השואה לתקומה.
בין יום הזיכרון ליום העצמאות.
בהישמע צפירת הדומיה,
נהפוך כולנו לגוף אחד, לב אחד,
משפחה שכולה גדולה אחת,
משפחת חיל הקשר והתקשוב,
המתייחדת עם זכר בניה ובנותיה.
יקירנו הנופלים שאינם עוד עמנו.
בזכרנו את הנופלים, ראוי שנזכור כי מדובר
במיטב שבבני ובנות ארצנו.
אנשים שלכל אחד ואחת מהם אישיות משלו,
שאיפות וחלומות לעתיד.
סיפור חיים כל כך מלא-וכל כך חסר.
שורת הנופלים ארוכה מאוד,
אך שורת השכול ארוכה שבעתיים.
אמהות,אבות,רעיות,בנים,בנות,אחים ואחיות,
משפחות שאין להן נחמה.
משפחות שכולות יקרות,
אתן שלמתן את המחיר היקר מכל,
אותו מסוגלים חיינו בארץ הזאת לגבות.
מילים לא יפיגו את הצער והכאב שבלב,
את הצל הקודר שמלווה אתכן
ואת הגעגועים שאין להם קץ.
כאב שאין לו גבולות וזמנים.
את ההולכים לא נוכל להשיב,
אך נוכל לחנך לאורם את חיילנו ומפקדנו:
לאהוב את המדינה שנקנתה בדמם, להגן עליה,
להתגאות בה ולפעול ללא הרף לקדמה.
הקמנו פה מדינה חזקה, דמוקרטית, מפותחת,
משגשגת, הצועדת בתחומים רבים
ובחזית הקדמה העולמית.

חיל הקשר והתקשוב יוסיף להתחזק, להתפתח,
ולפתח באופן תמידי אמצעים ושתיות קשר,
במגמה לסייע ולכוחות היבשה, הים והאוויר,
בהתמודדותעם האיומים הביטחוניים
שבפניהם ניצבת מדינתנו.
במבצע "צוק איתן" הוכיח שוב חיל הקשר והתקשוב
את יכולותיו המבצעיות ובסיוע לכוחות הלוחמים.
לא נתפשר על ביטחוננו ונדע למגר
כל אויב שיקום נגדנו,בכל משימה,
מבצע או במלחמה על זכות קיומנו.
במקביל, נמשיך לחתור לשלום, תוך שמירה
על האינטרסים הביטחוניים הלאומיים
של מדינת ישראל ואזרחיה.
בימים אלו של זיכרון, מרכינים אנו מפקדי
וחילי חיל הקשר והתקשוב את ראשינו,
מעלים את זכר חללינו,
מבקשים לאמץ אתכן אל לבנו,
ולאחל ימים טובים שקטים ובטוחים יותר.
כמפקד החיל, רואה אני חשיבות מרובה
בעיסוק התמידי במורשת וההנצחה,
הקשורים זה בזה, והמהווים בסיס איתן
לקיומו של החיל.
העבר שלנו הוא היסוד להווה ולעתיד.
אני מצדיע לכן,ומוקיר אתכן.
רוחם של יקירכן הנופלים תמשיך ותהיה אות ומופת
לעם ישראל לדור ודור.
תא"ל אייל זלינגר קצין הקשר והתקשוב הראשי.

מורשת חיל הקשר והתקשוב

2

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב מאי 2015

מאיפוסי החודש:

משלחת סיוע של אגף הקשר והתקשוב

משלחת סיוע של אגף התקשוב יצאה בתאריך 27.4.15 לאזור בו הכתה רעידת האדמה בנפאל, כחלק ממשלחת הכללית של צה"ל המשלחת הצטרפה לכוחות פיקוד העורף וחיל הרפואה,על מנת להעניק סיוע לנפגעי האסון- תושבי המקום והתיירים הרבים שנמצאים שם. המשלחת הורכבה מחיילי גדוד הקשר המטכ"לי של חושן, שעוסק ביצירת קשר לוויני ותפעולו. כך, כוח החילוץ וההצלה הישראלי מקבלמכלול של שירותי תקשורת: טלפון סלולארי וקווי, גישה לאינטרנט וקשר וידאו רציף.מצה"ל נמסר כי: "אמצעים אלו קריטיים לפעילותהולהצלחתה של המשלחת בשטח".

"אנחנו מתורגלים במשלחות מסוג הזה", אמר אל"מ יריב ניר, רמ"ח אג"ם באגף התקשוב. "האתגר המרכזי הוא להגיע למקום,שהנחת היסוד שלנו לגביו היא שתשתיות החשמל והתקשורות שבו הרוסות. מטרתנו היא לייצר בו תשתיות ברמה הגבוה ביותר- שתוכל לשרת את הכוחות".

עם נחיתת כוחות החרום בנפאלבמקביל להקמת המרכז הרפואי והלוגיסטי של צה"ל בשטח, חיילי הגדוד יצרו עורק תקשורת לווייני, שהתחבר למרכזי הבקרה של אגף התקשוב בישראל. לאחר ההתחברות, התקשורת שמועברת מספקת מענה לגופים המעורבים בפעילות צה"ל במרחב החילוץ. עם הקמת בית החולים הצבאי בשטח תיפרס רשת תקשורת נרחבת פנימית שתשמש לתאום בין כל חלקי המרפאה באשר לטיפול במחולצים. זאת, לצד תקשורת חיצונית, שתאפשר שיחאל מול בתי החולים בארץ.

כך, גורמי הרפואה בשטח יוכלו לקיים התייעצויות מקצועיות עם מומחים בארץ, על בסיס שיחות קול ווידאו לכוחות פיקוד העורף המחלצים מספקים כוחות התקשוב קשר עמיד ורציף בתנאי השטח המורכבים ששוררים במקום. זאת על מנת שיוכלו לתאם את העבודה שלהם. תשתיות הרשת שנפרסו בשטח משמשים את דובר צה"ל לצורך העברת תיעוד מצולם לישראל בזמן אמת.

חברי משלחת חיל הקשר והתקשוב

תחנת תקשורת לווינית הוקמה ע"י חוש"ן מגדוד קשר מטכ"ל

מורשת חיל הקשר
והתקשוב

3

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב מאי 2015

העפלה ודעונים

סיפור העלייה הבלתי חוקית לארץ ישראל החל להיכתב בשנת 1922, לאחר שהבריטים שקיבלו מנדטעל פלסטינה (ארץ ישראל) הוציאו את " הספר הלבן " הראשון והגבילו את העלייה ארצה. יהודים, ללא אשרות כניסה, החלו להגיע בקבוצות קטנות ונכנסו לארץ בחשאי ברגל וברכבותבעיקר מסוריה , לבנון ועיראק.
בשנת 1934 החלה עלייה בלתי חוקית של יהודי אירופה לארץ וזו הפכה להיות מאורגנת בעקבות עליית הנאצים לשלטון והתדרדרות מצבם של היהודים באירופה וכך נולד המושג "העפלה".
את העפלה נוהגים חלק לשלוש תקופות עיקריות:
התקופה הראשונה בין השנים 1934-1939
תקופה שנייה בין השנים 1939-1945
(תקופת מלחמת העולם השנייה)
התקופה השלישית בין הנשים 1945-1948
חיוניות העפלה לארץ לטובת הצלת מספר רב של יהודים דרשה תכנון רב ומחושב היטב לטובת הצלחת המשימה.כדוגמת ארגון מקורות מימון, השכרת/קניית אוניות ושיפוצם, ריכוז יהודים בחו"ל לטובת עלייה, תיאום מועד שילוח האונייה ותיאום הגעתן לארץ מול הישוב היהודי לטובת קבלתם והסתרתם החל מרגע ירידתם מהאונייה מעיניי הבריטים. עם מורכבותו של ארגון מפעל ההפעלה נוצר הצורך לקשר בין הגורמים השונים בחו"ל לבין הספינות ולארץ.
ארגון "ההגנה" ובתוכו "ארגון הקשר של ההגנה", ענה על צורך זה ע"י הקמת יחידת ה"גדעונים".
היחידה הוקמה באפריל 1937 בראשה עמד שמחה אבן זוהר. אותה יחידה הייתה אמונה על גישור הפער -קיום קשר רדיו בין גורמי העפלה השונים אשר צוינו לעיל.
בארגון הקשר של ההגנה פעלו 3 רשתות עיקריות אשר אחת מהן הינה רשת ההעפלה והיא נקראת רשת "גדעון". שעשה על היווני רושם עז של לוחם מתקופת המקרא.

גרשא אכן אימץ את הכינוי אשר דבק ברשת ההפעלה כולה.מכאן שגדעוני הוא איש קשר בשירות ה"הגנה" -- אלחוטן, צפן או טכנאי שעסקו בקיום קשר רדיו במערכת מפעל ההעפלה.
על מנת להפעיל את הרשת גויסו אלחוטנים ע"י אנשי המוסד לעלייה וכונו "גדעונים".
אותם "גדעונים" הוכשרו לעבודה בחשאי ועברו קורסים שונים בעברית, ציונית ומולדת לחיזוק הקשר לא"י. הגדעונים היוו את עמוד התווך של רשת הקשר של ההעפלה ובמסגרת תפקידם היו חשופים לכל התוכניות והסודות של ה"הגנה" מה שגרם למעמדם להיות גבוה מאוד בקרב היישוב היהודי. הגדעונים היוו את האליטה של האלחוטנים – הטובים ביותר אשר נבחרו להוביל את הספינות,בשל המקצועיות הגבוהה שנדרשה מהם וסוג הקשר המסובך שנדרשו לתפעל.
חיזוק לחשיבותם ניתן לראות גם בהסתמך על הנתונים היבשים:

א. סה"כ היו 215 גדעונים מהם 66 אלחוטני ים שהביאו 79 ספינות העפלה אל חופי הארץ.
ב. מתוך 96 ספינות שהביאה "המוסד לעלייה ב", הובאו 79 בידי הגדעונים.
ג. מתוך 65 ספינות שהובאו ע"י "המוסד לעלייה ב", אחרי מלחמת העולם השנייה, הייתה רק אחת ללא גדעוני

לאחר קום המדינה, הפכה רשת התקשורת של הגדעונים לרשת תח"ל (תחנת חוץ לארץ) של המוסד. הגדעונים עצמם שירתו בצה"ל לרוב בתפקידי קשר ובהמשך היו כאלה שהצטרפו לעבוד תחת המוסד בתח"ל.בשנת 1964 נכתב ע"י המשורר חיים חפר שיר שזכה לשם "שיר הגדעונים". חפר שירת בפלמ"ח ובין היתר השתתף בהברחתם ארצהשל מעפילים בהעפלה היבשתית,רוב שיריו של התקופה נכתבו ברמזים, שכן הבריטים עוד שלטו בארץ.

מורשת חיל הקשר והתקשוב

4

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב מאי 2015

הספלה וצפצופים

שיר הגדעונים/חיים חפר

רבותי ההיסטוריה עוברת
אז נתחיל להזכיר נשכחות
על תקופת מלחמה ומחתרת
כשבלורית עוד כיסתה קרחות

אך בין תורן ספינה ובין גשר
בליל חושך נמתח חוט עלוב
והייתה זאת אנטנת הקשר
בין הים התיכון לישוב

לכל הארץ שכנה כבר הוברחנו
בלי פספורט בלי כל תעודה
ובשורות אז לארץ שלחנו
ממכשיר שבתוך מזוודה.

עת מחוף בספינות התרחקנו
בלילות שהפכו אגדה
במפתח בחושך תקתקנו
זה די, זה די זה, זה די זה.

וחושב לספר גם לנוער
על כלי קשר פשוטים ישנים
על בריחה על ימים בבית סוהר
ועל שאר לילות גדעונים.
אך הנה ההיסטוריה עוברת
אז נתחיל להזכיר נשכחות
על תקופת מלחמה ומחתרת
כש בלורית עוד כיסתה קרחות.

מורשת חיל הקשר
והתקשוב

5

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב מאי 2015

איש החודש הקשר"ף
אל"מ (מיל') זלמן שלו ז"ל

זלמן שלו נולד ב 4 ביוני 1923 בחיפה
והתגייס לארגון " ההגנה " בשנת 1938.
בין השנים 1941-1942 שימש כמדריך קשר
במשטרה המנדטורית , שם עשה צעדים ראשונים
בהבנה ולימוד קשר ששימשו אותו בעתיד.
בשנת 1942 התגייס לצבא הבריטי
וצורף ליחידת הקשר הבריטית, שעסקה בהנחת
כבלי טלפון מארץ ישראל לעירק.
בשנת 1947 שימש כסגן קצין הקשר
של חטיבת " כרמלי "
ואחר כך כקצין הקשר החטיבתי.
על תקופה זו סיפר " כשחטיבת "כרמלי"
עזבה את חטיבת מחוז חיפה שלטנו בכל האזור
ובעוד חטיבה 7 נלחמת בסורים ניהלנו
את מחוז חיפה מבחינת קשר תוך שאנו מאזינים
ומקשרים בין המחוז למערכות העורפיות,
וכך סייענו להתפתחותו של משרד התקשורת.
בשנת 1951 שימש כקצין קשר בפיקוד צפון.
במערכת סיני, בשנת 1956,
שימש כראש ענף מבצעים במפקדת קצין קשר ראשי.
בשנת 1957 מונה לסגן קצין קשר ראשי
ובשנת 1959 נימנה כחבר במשלחת ישראל לז'נבה
לוועידה בינלאומית בנושא טלקומוניקציה..
עם שובו, בקיץ 1962 , מונה לקצין קשר ראשי.
בחודש מאי 1963 קודם לדרגת אלוף משנה
ושירת בתפקיד קשר"ר עד אוגוסט 1966.
בחודש אוגוסט 1967 השתחרר מצה"ל
וחתם תקופה של 29 שנות שירות .

הישגיו של זלמן שלו, כוללים בין היתר,
את המשך פיתוחו המואץ של חיל הקשר
והאלקטרוניקה,עד לפרוץ מלחמת ששת הימים,
בשנת 1967, במהלכה הוכיח חיל הקשר
את עוצמתו ויכולתו.
לאחר שיחררו מצה"ל הקים את חברת אלישרא
מהחברות שהצמיחו את תעשיית
האלקטרוניקה בישראל,ושימש כמנהלה הכללי.
ב-1967 זכה בפרס התעשייה מטעם
התאחדות התעשיינים.
בשנים 1983-1987 שימש כיושב ראש אגף
המתכת חשמל והאלקטרוניקה
בהתאחדות התעשיינים,וכהן כסמנכ"ל
בתדיראן לאחר רכישה אלישרא על ידה.
בנוסף, בשנים 1993-2000 שימש כיושב ראש
דירקטוריון אורט ישראל.
אל"ם זלמן שלו נפטר בגיל 86 ב-25 למרץ 2009.